

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ЕКОНОМІКИ, УПРАВЛІННЯ, ПРАВА
ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(факультетська вибіркова навчальна дисципліна)

БІЗНЕС-АНАЛІТИКА

Полтава 2022 р.

Опис навчальної дисципліни та інформації про розробника

Назва навчальної дисципліни	Бізнес-аналітика
Назва структурного підрозділу	Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин
Мова викладання	Державна
Контактні дані розробника	Викладач: Дивнич Ольга, кандидат економічних наук, доцент Контакти: ауд. 476, навчальний корпус № 4, e-mail: olga.dyvnych@pdaa.edu.ua, тел. (0532)56-98-24, https://www.pdaa.edu.ua/people/dyvnych-olga-dmytrivna
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень

Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: вироблення і систематизація об'єктивних знань, умінь, поглиблення фахових компетенцій із застосування методів бізнес-аналітики та моделювання для дослідження бізнес-процесів з метою прийняття ефективних управлінських рішень.

Основні завдання навчальної дисципліни: вивчення методів для обробки та аналізу статистичних даних для вирішення актуальних соціально-економічних задач в бізнесі; сучасні методи аналізу даних для моделювання розвитку соціально-економічних систем та процесів; оволодіння принципами прийняття ефективних управлінських рішень на основі аналізу тенденцій основних характеристик сегментів бізнесу; сформувані інформаційний простір відповідно до наукових методів первинної обробки інформації; визначати систему показників, їх взаємозв'язків та проведення оцінки процесів, що відбуваються в бізнес середовищі; моделювати бізнес-процеси за допомогою новітніх методів; проводити оцінку якості продукції та ефективності бізнес-процесів.

Компетентності:

загальні:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

фахові (спеціальні):

СК 1. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, робити узагальнення стосовно оцінки прояву окремих явищ, які властиві сучасним процесам в економіці;

СК 2. Здатність проводити аналіз господарської діяльності підприємства та фінансовий аналіз з метою прийняття управлінських рішень.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Володіти методами та засобами аналізу масивів інформації для прийняття обґрунтованих управлінських рішень щодо ведення бізнесу.

Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Сутність бізнес-аналітики та інформаційна база

Бізнес-аналітика та її місце в системі управління. Сутність бізнес-аналітики та її завдання.

Основні етапи проведення аналізу бізнес процесів. Основні категорії бізнес-аналітики. Поняття інформації, види інформації. Специфічні особливості аналітичної інформації. Звітність та схеми потоків аналітичної інформації.

Табличний спосіб представлення даних в економічному аналізі. Правила оформлення таблиць. Основні види таблиць.

Графічний спосіб представлення даних в економічному аналізі. Графік. Складові графічних зображень. Загальні правила побудови графіка. Графіки за способом побудови.

Тема 2. Методологія бізнес-аналітики

Загальнонаукові емпіричні методи дослідження. Спостереження. Порівняння. Вимірювання. Моделювання.

Соціологічний метод. Анкетування. Види анкет. Композиція анкети. Види запитань за критерієм способу постановки запитань. Інтерв'ювання.

Метод експертних оцінок. Метод «мозкової атаки». Метод Дельфі. Етапи методу Дельфі. Приклади експертної оцінки. Рангова оцінка. Оцінювання ступеня узгодженості думок експертів. Шкала коефіцієнтів рангової кореляції.

Загальнонаукові теоретичні методи дослідження. Аналіз і синтез. Індукція і дедукція. Абстрагування. Формалізація. Аналогія.

Абсолютні величини. Відносні величини. Відносна величина виконання плану. Відносна величина планового завдання. Відносна величина динаміки. Відносна величина структури. Відносна величина координації. Відносна величина порівняння. Відносна величина інтенсивності. Відносна величина ефективності.

Середні величини. Середня арифметична проста. Середня арифметична зважена. Середня геометрична проста. Середня геометрична зважена.

Метод групування в міжнародному економічному аналізі. Групування. Типологічні групування. Структурні групування. Аналітичні групування. Прості групування. Комбіновані групування. Алгоритм проведення групування.

Динамічний ряд. Вимоги до побудови динамічних рядів. Абсолютний приріст. Середній абсолютний приріст. Темп зростання. Середній темп зростання. Темп приросту. Середній темп приросту. Абсолютне значення одного відсотка приросту.

Тема 3. Аналітика макроекономічних процесів

Номінальний і реальний ВВП. Показники макроекономічних пропорцій: маса грошей, необхідна для обігу в країні; рівень бюджетного дефіциту (профіциту), рівень державного зовнішнього боргу, експортна квота, імпортна квота, інвестиційна відкритість, інвестиційна залежність, частка податків у ВВП.

Робоча сила (економічно активне населення). Показники ринку праці. Кількість працівників. Рух кадрів. Використання робочого часу та неповна зайнятість. Доходи та умови життя населення. Витрати і ресурси домогосподарств України.

Очікування підприємств щодо перспектив розвитку їх ділової активності. Показники діяльності суб'єктів господарювання. Основні засоби України. Показники розвитку сільського, лісового та рибного господарства.

Тема 4. Аналіз зовнішнього середовища бізнесу

Здійснення характеристики бізнес-аналізу в системі стратегічного управління на підприємстві, методики зовнішнього та внутрішнього

стратегічного бізнес-аналізу; визначення сутності та методики аналітичного обґрунтування ключових факторів успіху підприємства, огляд інноваційних методик в стратегічному бізнес-аналізі; визначення необхідності та передумови розробки стратегії сталого розвитку.

Аналіз поточного стану та тенденцій розвитку ринку. Дослідження споживачів. Дослідження конкурентів. Бенчмаркінг – аналіз кращих практик. SWOT-аналіз. PEST(LE)-аналіз. Стратегічний аналіз. SPAcE-аналіз. ABC-аналіз.

Тема 5. Оцінювання ефективності бізнес-процесів

Фінансові результати як критерій досягнення мети підприємства. Дохід. Обчислення величини доходу і порядок його розподілу. Прибуток підприємства та показники його формування. Аналіз структури та динаміки фінансових результатів. Факторний аналіз валового прибутку.

Поняття і види ефективності. Критерій ефективності. Мультиплікаційна ефективність діяльності підприємства. Система показників для оцінки ефективності виробництва. Вимірювання ефективності застосовуваних і споживаних ресурсів підприємства. Чинники зростання ефективності. Класифікація і суттєва характеристика зростання ефективності виробництва. Сучасні напрямки ефективного використання окремих видів виробничих ресурсів та ефективності господарювання.

Рентабельність діяльності підприємства, її різновиди і методи обчислення.

Система забезпечення конкурентоспроможності продукції (послуг). Управління конкурентоспроможністю підприємства.

Тема 6. Фінансовий аналіз бізнесу

Методика експрес-аналізу у здійсненні аналізу фінансового стану підприємства. Оцінка динаміки і структури бухгалтерського балансу. Етапи та показники аналізу майна підприємства.

Аналіз джерел власних коштів. Аналіз джерел позикових коштів. Аналіз кредиторської заборгованості. Аналіз співвідношення активів із джерелами їх фінансування.

Сутність ліквідності і її значення для оцінки фінансового стану підприємства. Аналіз ліквідності балансу. Аналіз ліквідності підприємства. Показники довгострокової платоспроможності. Оцінка фінансової стійкості підприємства.

Основні напрямки аналізу ділової активності. Стійке зростання підприємства.

Тема 7. Аналіз ризиків розвитку бізнесу

Поняття ризику та невизначеності. Класифікація ризиків. Ризики в контексті операційної, інвестиційної та фінансової діяльності. Ризики за можливістю усунення. Ризики за рівнем фінансових втрат. Ризики за сферою

виникнення. Ризики за причинами виникнення. Ризики за можливістю страхування.

Причини виникнення. Зовнішні ризики. Внутрішні ризики. Наслідки та ознаки функціональних ризиків.

Кількісний та якісний аналіз. Методи, що ґрунтуються на формалізованому описі рівня ризику. Методи, що ґрунтуються на лінгвістичному описі рівня ризику. Статистико-ймовірнісний метод. Метод коригування. Метод чутливості. Метод сценаріїв. Метод дерева рішень. Експертна оцінка.

Трудовіткість:

Загальна кількість годин – 120 год.

Кількість кредитів – 4.

Форма семестрового контролю – залік.

Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю
ПРН 1. Володіти методами та засобами аналізу масивів інформації для прийняття обґрунтованих управлінських рішень щодо ведення бізнесу	- виконання вправ на практичних заняттях; - опитування; - підготовка доповіді; - виконання завдань самостійної роботи.

Форми, шкала та критерії оцінювання **результатів навчання** при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти:

– виконання вправ на практичних заняттях (0-7 бали):

0-1 балів – потрібне повторне виконання;

2-3 бал – здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість завдань частково забезпечивши відображення оволодіння методами та засобами оцінки вартості використання різних джерел фінансування проектів, управління фінансовими ресурсами у галузі вкладення капіталу шляхом здійснення реальних і фінансових інвестицій, формування оптимальної структури інвестиційного портфеля;

4-5 бали: здобувач вищої освіти в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст, володіє практичними навичками з теми, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину завдань та демонструє досягнення половини запланованих результатів;

6-7 бали – здобувач вищої освіти в повному обсязі володіє матеріалом, правильно вирішив усі завдання. Відповідь характеризує уміння виявляти та розв'язувати проблему, інтегрувати знання, повністю відображає володіння методами та засобами оцінки вартості використання різних джерел фінансування проектів, управління фінансовими ресурсами у галузі вкладення капіталу шляхом здійснення реальних і фінансових інвестицій, формування оптимальної структури інвестиційного портфеля.

– опитування (0-3 бали). 0 балів – здобувач вищої освіти не продемонстрував володіння теоретичним матеріалом та програмними результатами навчання; 1 бал – здобувач вищої освіти продемонстрував мінімально необхідний рівень володіння теоретичними знаннями; 2 бали – здобувач вищої освіти продемонстрував рівень володіння теоретичним матеріалом вище мінімально необхідного, виявив відповідний рівень оволодіння програмними результатами навчання; 3 бали – здобувач вищої освіти продемонстрував високий рівень володіння теоретичним матеріалом, виявив відповідний рівень знання та узагальнює матеріал в цілому, продемонстрував високий рівень оволодіння програмними результатами навчання.

– підготовка доповіді (0-8 бали) – здобувач готує доповідь за темою заняття або за підбирає тематику самостійно, враховуючи предмет дисципліни. Бали виставляються в залежності від змістовного наповнення доповіді. Не більше двох доповідей протягом вивчення дисципліни.

– виконання завдань самостійної роботи (0 – 2 бали):

0 балів – завдання не виконані чи не відповідають результатам навчання;

1 бал – за виконання лише глосарію за термінами теми та часткового освоєння результату навчання.

2 бали – за виконання письмового практичного завдання, що повністю розкриває засвоєний результат навчання.

Форма проведення семестрового контролю згідно з робочим та навчальним планом – залік.

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	виконання вправ на практичних заняттях	опитування	підготовка доповіді	виконання завдань зі сам. роб.	
Тема 1. Сутність бізнес-аналітики та інформаційна база	7	3	8	2	12
Тема 2. Методологія бізнес-аналітики	7	3		2	12
Тема 3. Аналітика макроекономічних процесів	7	3		2	12
Тема 4. Аналіз зовнішнього середовища бізнесу	7	3		2	20
Тема 5. Оцінювання ефективності бізнес-процесів	7	3		2	12
Тема 6. Фінансовий аналіз бізнесу	7	3		2	12
Тема 7. Аналіз ризиків розвитку бізнесу	7	3		2	20
Разом	49	21	16	14	100

Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Аббакумов Ст. Л., Лезіна Т. А. Бізнес-аналіз інформації. Статистичні методи: підручник. Москва: ПАТ «Видавництво «Економіка», 2009. 374 с.
2. Аналіз та управління бізнес процесами: підруч. / [А. В. Варзунов, Е. К. Торосян, Л. П. Сажнева]. СПб.: Університет ІТМО, 2016. 112 с.
3. Бізнес-стратегії: зб. кейсів. Практикум / [О. Ф. Михайленко, М. І. Дяченко, Н. М. Євдокимова, Т. М. Кібук та ін.]; за заг. ред. О. Ф. Михайленко. Київ: КНЕУ, 2016. 274 с.
4. Добрава Н. В., Осипова М. М. Основи бізнесу: навчальний посібник. Одеса: Бондаренко М. О., 2018. 305 с.
5. Криштопа І. І. Стратегічний облік об'єднаного бізнесу: методологія, моделювання, організація: монографія. Кривий Ріг: Чернявський Д. О. [вид.], 2016. 463 с.
6. Остервальдер О, Пінье Ів. Побудова бізнес-моделей. Настільна книга стратега і новатора. К., Альпіна Паблішер Україна. 2020. 288 с.
7. Паклин Н. Б., Горішків В. І. Бізнес аналітика: від інформації до знань: навчальний посібник. Вид. 2-ге. СПб.: Пітер, 2013. 704 с.
8. Пономаренко В. С., Мінухін С. В., Знахур С. В. Теорія та практика моделювання бізнес-процесів: монографія. Х.: ХНЕУ, 2013. 243 с.
9. Сидорова А. В., Біленко Д. В., Буркіна Н. В. Бізнес-аналітика: навчально-методичний посібник. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса. 2019. 104 с.
10. Таньков К. М., Бахурець О. В. Моделювання бізнес-процесів: конспект лекцій. Х.: Вид. ХНЕУ, 2011. 83 с.
11. Телешун С. О., Рейтерович І. В. Інформаційно-аналітична діяльність в державному управлінні: навч.-метод. Матеріали. Київ: НАДУ, 2013. 36 с.

Допоміжні

1. Андрусенко С. І., Бугайчук С. Моделювання бізнес-процесів підприємства автосервісу: монографія. Київ: Кафедра, 2014. 325 с.
2. Бізнес-моделювання й управління потоками робіт і документообігом в економічних системах: монографія / В. С. Пономаренко та ін. Х.: Вид. ХНЕУ, 2010. 270 с.
3. Євдокимова Н. М. Економічна діагностика: навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. Київ: КНЕУ, 2003. 110 с.
4. Кизим М. О., Пилипенко А. А., Зінченко В. А. Збалансована система показників: монографія. Харків: ВД «Інжек», 2007. 192 с.
5. Основы бизнес-анализа: учебное пособие / В. И. Бариленко, В. В. Бердников, Р. П. Булыга [и др.]; под ред. В. И. Бариленко. М.: КНОРУС, 2018. 272 с.
6. Томашевський О. М. Інформаційні технології та моделювання бізнес-процесів. Навч. посіб. Київ: «Видавництво «Центр учбової літератури», 2012. 296 с.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. <http://www.rada.kiev.ua>. – веб-сторінка Верховної Ради України.
2. <http://www.gov.ua>. – веб-сторінка Кабінету Міністрів України.
3. <http://www.me.gov.ua/kaznach./plsq1/kaza.a.10> – веб-сторінка

Головного управління державного казначейства України.

4. <http://www.ukrstat.gov.ua> – веб-сторінка Державного комітету статистики України.
5. <http://www.nbuv.gov.ua/> – сайт бібліотеки ім. В.І. Вернадського
6. <http://www.rada.gov.ua/> – сайт Верховної Ради України
7. http://lib.pdaa.edu.ua/mainlist?0=ip_login_no_cache%3D1fbd2afb8102898f7bf8a0d033589994 електронна бібліотека ПДАУ.